

Prologus

qui erāt cum eis videlicet q̄ d̄stituisse rex babilonis godoliā uenerunt ad godoliā in maspha hismael filius nathanie. ⁊ iohannā filius sarce ⁊ saraiā fili⁹ thanameth netophatites. ⁊ iesonias filius maachati. ipi ⁊ socij eorū. Iurauit q̄ godolias ipis ⁊ socijs eorū dicens. Nolite timere seruire chaldeis. Manete in terra ⁊ seruite regi babilonis. ⁊ bñ erit uobis. Factum est autem in mēse septimo uenit hismael filius nathanie filij elisama de femine regio ⁊ decē uiri euz eo p̄cusserūtq̄ godoliā q̄ ⁊ mortuus ē. sed ⁊ iudeos et chaldeos qui erāt cū eo in maspha. Consurgesq̄ omnis plūs a paruo vsq̄ ad magnū ⁊ principes militum uenerunt in egiptum timentes chaldeos. Factum est uero in anno tricesimo septimo transmigrationis ioachim regis iude. mense duodecimo uicesima ⁊ septima die mensis. subleuauit euilmerodach rex babilonis āno q̄ regre cepat caput ioachim regis iuda de carcere ⁊ locut⁹ ē ei benigne. Et posuit thronū ei⁹ sup thronū regū q̄ erāt cū eo in babilone. ⁊ mutauit vestes ei⁹ quos habuerat in carcere. ⁊ mēdebat panē sp̄ in cōspectu eius cūctis diebus uite sue. annōnā quoq̄ cōstituit ei sine intermissione q̄ ⁊ dabat ei a rege per singulos dies omnib⁹ dieb⁹ uite sue.

ExPLICIT secundus liber Ioa-
achim. .i. regum quartus.

Incipit p̄fatio sancti Hieronimi in
librū dabeziamin. q̄ est palipomenon.
quod nos dicere possumus uerba diez

Quāto ac talis est liber iste
ut absq̄ illo si q̄s sciam scri-
pturaz sibi uoluerit arroga-
re semetipm̄ irrideat. p̄ sin-
gula q̄ppe noīa iūcturasq̄ uerborū et
p̄termisse in libris regū tegūt ut histo-
rie. ⁊ innumerabiles explicant euāgelij q̄
stīdes. Sed si septuaginta interptum
para. ⁊ ut ab eis in grecū uersa est edi-

tio p̄maneret. supflue mi chromatī epi-
scopoz sanctissime atq̄ doctissime ipel-
leres ut hebreā tibi uolumīa. latino ser-
mone transferrē. Qd̄ em̄ semel aures
hoīm occupauerat ⁊ nascentis ecclie ro-
borauerat fidē. iustū erat et iā nō silen-
tio cōprobari. Nunc uo cū p̄ uarietate
regionū diuersa ferant exemplaria. et
germana illa antiquaq̄ trāstatio corru-
pta sit atq̄ uiolata nri arbitrij putas.
aut e plurib⁹ iudicare qd̄ uerū sit aut no-
uū op⁹ i ueteri ope cudere. illudētib⁹
q̄ iudeis cornicū ut dī oculos confige-
re. Alexandria ⁊ egiptus i septuaginta su-
is esichij laudat autorē. cōstātinopolis
vsq̄ antiochiā luciani martiris exēpla-
ria p̄bat. Medie inf̄ has puincie pale-
stinos codices legūt. q̄s ab origie elabo-
ratos eusebi⁹ ⁊ p̄philus uulgauerūt.
Totusq̄ orb̄ hacinē se trifaria uarieta-
te cōpugnat. Et certe origenes nō solū
exēpla cōposuit q̄tuor editionū e regio-
ne singula uerba describēs ut vñ⁹ dissen-
tiens statim ceteris iter se cōsentienti-
bus arguat. s̄ qd̄ maioris audacie ē in
editione septuaginta theodotōis editio-
nē miscuit. asteric⁹ designās q̄ min⁹ fue-
rint. ⁊ sigul⁹ q̄ ex supfluo uidebāt appo-
sita. Si igit̄ alijs licuit si tenere qd̄ sel-
suscepant. et post septuaginta cellulas q̄
uulgo sine autore iactāt singulas. cellu-
las aperuere. hocq̄ in ecclesijs legit̄ q̄
septuaginta nescierūt. cur me nō susci-
pian latini mei q̄ in uiolata editioe uer-
teri ita nouā cōdidi. ut labozē meū he-
breis ⁊ qd̄ his maius ē aplis autorib⁹
cōprobē. Scripsi nup̄ librū de optimo
genere interpretandi ostendēs illa de
euāgelio. ex egipto uocaui filiū meum ⁊
qm̄ nasareus uocabit̄. ⁊ uidebūt i quez
cōpunerūt. ⁊ illud apli. q̄ oculus nō uī-
dit nec auris audiuit ⁊ in cor hoīs non
ascendit q̄ p̄parauit deus diligentib⁹ se
ceteraq̄ his similia in hebreoz libris i-
ueniri. Certe apli ⁊ euangeliste septua-
ginta interptes nouerant. et vñ⁹ eis hec
q̄ in septuaginta interptib⁹ non habēt
Christus dñs nri utriusq̄ testamēti cō-
u iij

ditos in euangelio s̄m iohannē q̄ credit
inquit i me sicut dicit scriptura. flumi-
na de ventre eius fluent aque viue. vti
q̄ scriptū ē. qd̄ saluator scriptū esse te-
statur. **U**bi scriptū ē. Septuaginta nō
h̄nt. apocripha nescit. ecclesia. Ad hebre-
os iḡr reuertendū ē. vñ et dñs loquit̄
7 discipuli exempla p̄sumūt. **H**ec pace
veterū loquor 7 obtrectatoribz meis tm̄
rñdeo. q̄ canino dente me rodūt in pu-
blico detrahentes 7 legentes in āgulis
id ē accusatores 7 defensores. cū in alijs
p̄bent qd̄ in me reprobāt. q̄ si virtus et
viciū nō in rebo sit sed cū auctore mute-
tur. **L**etex nemini editionē septuagin-
ta trāslatorū olim de greco emendatam
tribuisse me n̄tis. nec inimicum debere
estimari eoz q̄s inuētū frat̄z sp̄d̄isse
ro. **E**t qd̄ nūc dabzeiamin. i. verba die-
rū interpretatus sum. idcirco feci vt in-
extricabiles moras 7 siluam noīm que
scriptoz cōfusa sunt vicio sensuq̄z bar-
bariem aptius 7 p̄ versuū cola digerere
mihimetipi 7 meis iuxta h̄s̄m̄eniū ca-
nens. si aures surdi sunt ceterozum.

Item alius prologus.

Eusebius hieronimus. dom-
moni 7 rogatiano suis in cri-
sto iesu salutē. **Q**uō grecorū
historias magis intelligunt
q̄ athenis viderint. et terciū virgilij li-
brū a troade p̄ leuchatem 7 a crocerau-
ma ad siliciā. 7 inde ad ostia tiberis na-
uigauerint. **I**ta sanctā scripturā lucidi-
us intuebit̄ q̄ iudeā oculis cōreplatus
ē. 7 antiquaz vrbiū memorias. locozū
q̄z vel eadē vocabula vel mutata cogno-
uerit. **U**nde 7 nobis cure fuit cum eru-
ditissimis hebreoz hūc labores subire.
vt circūiremus puinciā quā vniuerse
cristi ecclesie sonāt. **F**ateor em̄ mi dom-
mō 7 rogatione charissimi nunq̄z me i
diuinis voluminibus pp̄rijs viribz cre-
didisse nec habuisse opinionē meā. sed
ea etiā de q̄bz scire me arbitrabar inter-
rogare me solitū. **Q**uātomagis de his
sup̄ quibz anceps eram. **D**eniq̄z cum a
me nuper litteris flagitassetis vt vobis

paralipomenon latino sermone trāffer-
rem de tiberiadis legis quondā auctozē
q̄ apud hebreos admiratōni habebatur
assumpti. 7 ptuli cū eo a vertice. vt autē
vsq̄ ad extremū vnguē. 7 sic confirma-
tus ausus sum facere qd̄ iubebatis. **L**i-
bere em̄ vobis loquor. **I**ta em̄ in grec̄
et latinis codicibz hic noīm liber vicio-
sus est. vt nō tam hebreā q̄z barbara q̄z
dam 7 sarmatica noīa cōiecta arbitran-
dū sit. **N**ec hoc septuaginta interpretibz
qui sp̄sancto pleni ea que vera fuerūt
trāstulerāt. sed scriptoz culpe ascriben-
dū. dū de inemēdatis iemēdata scripti-
tāt et sepe tria noīa subtractis e medio
sillabis in vnū vocabulū cogūt. vel e re-
gione vnū nomē p̄pter latitudinē suaz
duo vel tria vocabula diuidūt. **S**ed et
ip̄e appellationes nō homines vt pleriq̄z
estimat. sed vrbes 7 regiōes 7 saltus 7
prouincias sonāt. 7 obliq̄ sub interpreta-
tione 7 figura eozū q̄dam narratur hi-
storie. de q̄bz in regnoz libro d̄r. **N**ōne
ecce hec scripta sunt in libro verborū die-
rū regū iuda. **Q**ue vtiq̄z in n̄tis codici-
bus non habētur. **H**oc primū sciendū
q̄ apud hebreos paralipomenon liber n̄
sit. 7 apud illos vocatus dabzeiamin. i.
verba diez qui p̄pter magnitudinē ap̄o-
nos diuisus ē. **D**einde etiā illud atten-
dendū q̄ frēq̄nter nomina non vocabula
hominū. sed rez. vt dixi. significantias
sonāt. **A**d extremū q̄ om̄is eruditō scri-
pturaz in hoc cōtinet̄ 7 historie que vel
p̄termisse sunt in suis locis vel p̄stricte
leuiter. hic p̄ quedā verborū cōpēdia ex-
plicētur. **O**rationū itaq̄z v̄faz adiutus
auxilio mihi libzū beniuolis placituruz
tamē inuidis displicitur esse nō ambig-
o. **O**ptima em̄ queq̄z. vt ait **P**linius
malūt cōtēnere pleriq̄z q̄z discere. **S**i
quis in hac interpretatione voluerit ali-
qd̄ replēdere interroget hebreos. suā
cōscientiā recolat. videat ordinē textū
q̄z sermonis. 7 tūc nostro labzri si potu-
erit detrahāt. **U**bicunq̄z ḡ asteriscos id
est stellas radiare in hoc volumine vide-
ritis ibi sciatis de hebreo additū qd̄ i la-

